

۲۸ مارچ ۱۹۱۸

صافی : ۲۷

ایکڑھی جلد

کتاب

اجتماعیات

ملتجلیک و جماعتجلیک

یکپرده «وقت» غرضی، «نایس» که اوج ناهستی خارجه ایندی. یوخاله لردن آکلاشیبورک لکایر اولجه (اتحاداسلام) نایسندن فورقدهلری ی، شیدیده (توران) مفکوره مسندن دولای لایس ایسبورلرش؛ (نایس) محرربه کوره یکایر ایچون یاکلر بر تنل قفلهی وارمش که وده (اتحاد اسلامی) له (توراجلیق) آراسنده صاد پولوتسی ایش.

انکیزلر، بحارینهک بیاتندن بری عموک ملتارک ستالانی اداغه مقصیده حرب ایندکلی ادعایسبورلر. وخاله، بن یواساتیق دوشبارنری تأمین ایدرم: ویکورملک ایکینده کندیلری ایچون فورق جق برتی یوقدر. چونکه، نه (اتحاد اسلام) یونون، ملتارلر، (خلفه نیک حاجی) آلتنده برسلطت تشکیل ایشی، نهده (توران) یونون تورکرلک (حاکمک ولای) آلتنده بر دوت نایس ایشی دیک کدلر. یوایی مفکوره، برطاق عموک ملتارک ملی استلالری نائل اولسی ماهینده اولدی ایچون، انکیزلر حرب غایسک مسلمان وتورک ملتار قحدهده تحق ایتندن بشفه برتی کدلر.

(اتحاد اسلام) یونون ملتارلر، مشترک بر دوت تشکیل ایتک ایچون دک، بلکه عصری جیتار حاله کیریک ایچون، متعدا چالیشمسی دیکدر. عصری جیتیک آیتنه «ملت» برلر. مادامک انکیزلر حرب کیریک می یونون عموک ملتارک اجنی یویندوروغندن فورتلوق حواسی ایچون ایشیوندر؛ هرکس کی سرومستل اولی ایشیوندر، مسلمان وتورک فورملرده ملتار صیراسه چیک ایسته می غایت طیبیدر.

انکیزلر، خرسیتیان قوملی «ملت» اولفه تشویق ایدرکن، بیلم نهدنر، مسلمان قومله «سن» داما جاعت خالنده قاکلر! دیه اوکوت وبریورلر؛ عیبا، جاعتک، ملتدن فرق نهدر- انکیز دوسنارمنه کوره - خرسیتیارلرک «ملت» ماهیتی آلمسی، مسلمانلارک «جاعت» خالنده قالمسی لازم کایور!

ملت، مستقل برحره مالک برجمیت دیکدر. حرته مستل اولان برجمیت، مطلقا سیاستدهده مستقل اولقی لازم کایر. چونکه، ملی بر انسانه بکوره میسک «حرب» ملتک قلی، «سیاست» سه اراده می تشکیل ایدر. اوخاله، نامل بر آدمک اراده می مطلقا کندی قلیله دایایرسه، بر ملتک سیاسی عیبه حال کندی حرته استناد ایدر، ایسته، یو اسانه بکوره ناکر انکیزلر، «برلاندالیر مستقا اولقی شریطه - خرسیتیان قوملرک ایشا حرته مستقل، سرکراده سیاستده مستقل اولسی ایشیوندر. جاعت کیمسه، یوایله برأوندجدرک اسیراولدی

حاله کندیشی حرطن ایدر. واقعا، جاعتک مستقل حرتی یوقدر؛ مستقل بر دولته اولما یه جندر. قضا، یوحر ویتلر مقابل، جاعتک، کندنه مخصوص برعالمه قافی، یوقاقلر کیملرینه منحصر برشرعه حکمه می، ینه یو داتره داخنده قالمقه مکتف بر قاضیده برده مقننسی وار. یعنی جاعت، کوچرک عالمدری ایچنه آلان یویوچ بر یاهلندن عیارندر. یو یویوچ عالمهک کندنه یسعه مخصوص حکمه یه وار، اترق، جاعت یوندن بشفه مؤسسه لرایستره بر طبعکاتر یایش اولور. مسلمانلر، کوزلری اترته چورمک، سعادت لیکلر اووراده کندنه آرامالی دنیا اوورایلرک جنی اولدی ایچون، جیره لرورمی! بیادیا چالیشمهک انکیزلر ویرلر، جیره لرورمی! چونکه، الله ازلی آزالمه عادلانه بر تقسیم یایش، دنیای اوورایلره (مستقلک)، آخری مسلمانلر (مستعمره) اولوق خلق ایش؛ ایسته، انکیزلر ملتقاری، مستملک لرندهک مسلمانلر یوصورته نصیحت وبریورلر. مع مایه اونه بری بزه ورمکری اوکولرنده یوندن فرقی دیکدر. «سن شریکلیکن، مغرب ملتارینه بکزمه سیکیز. سزک کومکرک خدا شاهی اسلملر، مستعبدن، صافین ملتشای بر دوتل تشکیل چالیشایکیز؛ دیه دائما بزه نصیحت ویردن انکیز دوسنارمن دکل؛ عینی زامنده، یه یورلدرک، اوورایلره خطاب ایشکری کایرلرنده «تورکر» وعلی الموم، مسلمانلر، خدا شاهی اسلملردن قلیلی آیریلمازلر، هه دائما قانونری ایطال ایدیلر. بناعلیه یورلرک الله دوت وملتک بر اقامت لازمدر. «یولنه سوزلر یازیورلر. اوخاله آکلاشیبورک یزی اولان جایت عد ایشکری بر ایشه تشویق ایدیلور، سرکراده یو ایشندن دولای یزی عموک ایشک چالیشورلر! یوخرواهانه حرکاتری ایچون تشکر ایشیون ایشیون ایشیون؟

کوزلیوکر انکیزلرله فرانسزلر مسلمان قوملرک ملت اوغونجه کیمه سی ایسته یور، یورلرک داما جاعت خالنده قالمسی آرزو ایدیلور. حال یوکون بیله حریده دوام ایتلرینه یسوا اولوق یونون قوملرک مستقل ملتار خالده کلمسی مقصدی کوستر یونون قضا، بز، یو ایکم کدی له لرندهک بر شریلرینه، باشقمملتارک علیندهک نظر لرن زیاده قیت ویردکن ایچون، ملتک مفکوره سی مسلمانلر آراسنده ندره چالیشورلر. ایسته (اتحاد اسلام) کومر می یونون مسلمان الله ایشک ایچون مجاهده ایشی دیکدر. توران مفکوره یه، یوکون آیری آیری دوللر خالده یاشامه ییمور اولان عموم تورکرلر مشترک بر حرته مالک اولمش دیکدر. اوخاله، توراجلیقه اتحاد اسلام آراسنده و هم اولوانی تاضیفه موجود دکلدر. چونکه، توران، یونون تورکرلرک بر ملتک اولشی معنانه اولوب، اتحاد اسلام ایسه تورکرلر دیکر اسلام قوملرکده مستقل حرته مالک متحد برملت

اولفه چالیشمسی دیکدر. اوخاله انکیزلر، توران واتحاد اسلام مفکوره لرندن فورقاسنلر. بالکس یورلرک نتیجه سی یمنه یوله یکیشیلر. چو انکیزلر، سوزک زما ندره نامل، برطاق عموک ملتاری اداره ایتلندن جندن، فورولرله یسه، یاقینده انکیزلر، فرانسزلر، ایتالیا لرنده بر یوقی مستملک لری اداره کبی آغیر بر یوکدن ایدی بر سورته فورولرله جلدلر؛ چونکه، اترق، عموم ملتارک استقلال ساعتی حلول ایشی، اترق، ایتیریالیست حکومتلر احتیاج قلمدی.

ضیا کوک آب

ادبیات مصاحبه لری

ادبیاتده انغولر

دوره کیشوت

یورلرک شاه اترلرک حالا لاسزه کیریک می ایشون ک آجیلی بر نقصاندر. آتی سنه اول دارالشفق کیمشای طرفندن «دون کیشوت» ک نصر ایدیلرکی کورونجه نه قادیار سوغشدر. یازنیک یو کناک ایکنچی جلدی چیقامدی. ترجمه یه یاریم قادی. چونکه برنجی جلد صالیما شیدی. طبی نفسیدی. قیاتی کیشوت، کادغینک کوزلملک نسبتا کب اهریدی. فقط اسلملری صافلان مترجلر ایشک عاد، ایشک باغی، ایشک کهنه بر «کناپ لسانی» قولا شلدری. واقعا یولسان چوق مغلق دکلدی. فقط خاییده یی. اترک خانیلمه طایان طایانه ضدی. ظن ایدرم یو طاننسر لسانی ایچون دون کیشوت ترجمه سی رغبت کوردی. واقعا هر اثر، ترجمه سنده اصلنک کوزه لاکنی قایب ایدر. یو بر حقیتدر. لکن هر سلاک بر چالیبای، بر طبیعیکی واردر. یو طبیعیکی یوزملعه چالیشیق اصلک ایشا اصل کوزلملک لری قایب ایتیلر. «کناپ لسانی» بدیکم ترجمه، کیمسه قاعدلرله یایش «باصا قایب ترکیب» له دولو صنی برافادهدر. یو افاده یی قوللانن هیچ بر سوزری طبیی سولیمین. مطلقا دهنده برلیش یولور. اوکلر فکری ادا ایشک یالیشیر. ایسته یو کارملنا کیریمک ایچون دون کیشوت ترجمه سی کیشوت کوزمل آجیورم [۱] یاریم صفیده نافک نه کونو قلیشلر وار: «آرقداشته یوشی بره آلاقمه سی ایشی .. حیوان اشترای ایشک بیاسیه .. یدرنک خالنه نازل اولدیلر .. خالنه بدره عودت ایدینه .. غایره و مکاتبه ی بشلادی ... ناشا ایدرمک تسکین حشرت ایدردی ... لوسیندی کورمش حسنی عدیکه حیران اولشدی .. قیزک وصف چالیه برابر مکتوب لرنده. ترجمه جاذبه حسن وآنه مغلوب اولوقی چغلکدهکی سوادسی یوقدن فراوش ایشدی و الخ»

شعر

صلح کبیری

سارسیلور چوپک ، دینچ آدیلر بر :
آلریده ، یوزون ، لوزلاریق برای ،
- مشعللر ، قیریزی کاغد فزئر -
قار کاغی کچیور جوشغون بر آلا ی .
تا کوزلرک قویان بر وطن بستی
موزینهک قاریشمن ترننه .
بوسلارک هیمی بر وطنداش سسی :
قطحالا دودینر کیزل آلم نه ؟

بر آلمک سوخیله قاریش بر شی ؟
بر آلمک طاشیرم آسکین بری .
آغلاریق سزی یاد ایدییورم ، آی
همیدرلر ، آی شهیدر عالهاری !

کوزلرک اوکنده نازه بر مزار
بلیریور - بری ... آه ، اوبر صایسز ...
بر مزارکه اوستده قاچ آیدر بهار
صباحی بکلیش ایک اوج ییلدیز .
نه خرقه ساتلار بر بر آویج لوبراق !
هالال اوکا کولوسر کچه یوقاردن !
قیشین بوسیون ایسز ، شهردن اوزاق
بر نیکه چلماری اورتولو فاردن .

آی کنج قادن ! بوسزار اوکنده آکیل ،
بو شرفده سکاذه دوشن حصه وار .
بو اولویه بکزر بر فیرطه دکل
آق دکرده ساحله ووزان دالغار .

قط ، خایر یوکا هیچ اولو دیتی ری ؟
هردقیه اویاتیق ، نه هر زمان زنده .
صولفون فایرلر بو قهرمان بری ؟
یاشایور بر آبدی حیات اچنده .

آی کنج قادن ! سن هنوز دها چیچکسک ،
کوزلرکه زهردن بر ایشیق یاغش .
قط یتیمکه سن اوکرده چیچک
یاسی نه فداکار ، نه قهرماغش !

سلسک اوکا وهرمجهک ملی بر غرور ؟
بر غروره هرشین ، هرشین یوکسک .
اغرورله قلب دها عصی وورور ،
آغیخ بری یوولتن اودر یوکسکهک .

یوکجه صلح کچه سی ، یارین سعادت
کوشیله پارایلان ساریشین بر کون .
آی کنج قادن ! غله سنده دعا ایت ،
یشیر هم آغلایوب هم دوشوندیک :

فرمن ک آیدینق اولسون ، یاری !
ضیالره حسری وار کوزلرک

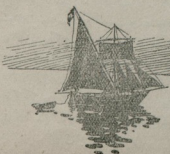
ایچون دیرکه : ... چوق وقت اشکنجه به اوغرارلر .
جهاک ، غیظ ، حسد اونلری خیریلار . یونیده
اعتراف ایدیرکه ضرورت ساقه سیله زنگینلرک
اوکنده آکیلر . متنداراق کوسترلر . « بیضا
- پک نادر اولراق - بر عالم ، تروتو نائل اولورسه
اسکین چکدیک مشغری همن اونونور . (برجاهل
کی) اوکونکی سعادتمندن استفاده ایدر .
حال یوکا محاریر ؟ ... ایدیلرک ، عالمک نهایت
ایک بیک رقیی واردر . بر محاریرقاریشنه اوتوز
بیک رقیی جیغار . محاریرله مکافات ندره ، نسبان ...
قط یونی بیلکری حالده نه غیرنلریه خلل کتیرمزلر .

* *

دون کیشوتک ثولوی پک حزنلیدر . سرواتس
یوراده انصافنر شاقاره قالماز . لکن بر اوشاق
نه راحت دورمزل . ژوالییه سوزک نشسته نسل
ورمک ایستر . « یاقینده نه بیک ماجرار پیشنده
دولاشاجلرخی » سولیر قطحالا کیشوتک ایتاغز ،
هر کسین عفو دلیر ، اصل اسنی سولیر . « بن
آرتی دون کسوت دک ! » دیر . بو اثری اوچیور
سهر در اوقودیر بران سرواتسک مبالغه لی ، ابتدائی ،
قاباشاقاری ، لطیفه لری دکل ، دون کیشوتک روحیدر .
دون کیشوتک دالمجا وجد اچنده یاشایان ، وجدی
اچنده کندنی قایب اغش اولان برآدمدر . اطرا
فنده ییلان مناسبتن لکله یانغیدر . علوی بر
فکرک سلطنتی آتنده ، کندی کندیله ایدودردنی
قطحالا یونونقوله ایتان ایتدیک خیالی برعالمده یاشار .
علوی بر فکرک متعصب خدمتکاریدر . قطحالا یوکسک
حیاته اویماز . آسکی ، جانسز بر ماضی « حال »

اچنده یاشامغه قافارسه طبیی کولو یچ اولور . ایشته
دون کیشوت ماضی اولش ، ماصاله کچش برحیانی ،
شوالیانی یاشاق ایتدیک ایچون « حال » ک تعرضه
اغریور . باروت دوزنده قلیج قهرمانلی افلاس
اچندر . اوه ، یونی دوشونیور . هرآدمده ماصالی
تاریخ ظن ایدیلرک ، ایدمه آله شایک ابرامه کوره
بر شکل وهرمه نلرک خسرانته دوشویور .
یونکسک برابر ، مادتی شایک آتنده ازیلرکن
علوی روحنک دالمجا یوکسکه قالدینی کوریوروز .
اونی چوق سوبیوروز ؟ کولهکده سوکرا ، حقدنه
مرحمت ، حرمت دیوروز . کین نشته منک ایزی
دین بر حزن اولویور .

آیاس

دون کیشوتک سولکیسده غامیله بر خالدر .
قطحالا یونی ایتان سایسنده اونک وجودندن ، وار
لغدن برآن شپه له نر . طالی برکون یاردیم ایدمده ،
بر دیوه راست کایرسه ... طبیی اونی ایک پارچه
بهدک . یاحود دیو اوک تسلیم اولماق . اوقت
یورود : « کیت سولکله تسلیم اول ! » دیرک . کینکسکه
« کسادا » یاحود « کیشادا » نامی آتنده آورده
دولاشرکن کوزمل برکویلو قیزی سوشمدر . یونیز
اونک عبتی هیچ دوعماغش ، یاحود اهیت وهرمه
شمدر . قطحالا فلنک حاکیدر ؛ اسمی : « آلدوز
اورتوز » دون کیشوته عینی کویده اوطورور .
اما دون کیشوت بوساسی یوکسک کورمیور . اوزون
مدت دوشونیور . اوکده براسم یولوروز : « دولسینه
دوتویوز » آرتی هب اونک کوزملکی ، شانی ،
شرقی ایچون یاشیور . مکتبی کونون کیشوتک
سولکسده دائر ویردی حقیق تفصیلات ردایدیور .
دالمجا اونی بر علویت هالمی اچنده کوزنک اوکته
کتیریور . اوکا ایتان اوقادار قوتلیکه ... اوغرنده
تولکله حاضر ! خصمی طرندن بر سه وریشنه : « آی
شوالیا بنی ثولور . قطحالا نه ضعیفمک دولسینهک
شانه اسلا ضرر ابرام ایتز . اوه ، نه دیناک آک
کوزمل قادندر . » دیر . سولکیسی حقیق برعقله
برآیدلک کی سوره . دولسینه قایاصا پیس برکویلو
قادن قایتنده قاریشنه چیتجه کوزلریه ایتاغز .
یوبیجیلرک ، سحرآزلرک اونی یوحاله یونیدنه قائل اولور .
ایدمه آله شایت قاریشنده اتلاسه ایتاغیانلر
حالا یوقیدر ؟

« بن یوقیدن احتراز ایدم . »

دین شاعر بو شایت قاریشنده نه قادر اضطراب
دوشمدر . شایته مغایر برآیدمه آله ایتان ایدمزلرک
نسلری کسلیله تاریخ کتابلری قاییز . آرمزنده
دالمجا « اولانه » دکل ، کندلرلجه « اولانی اچاب
ایدمه » قوشانلر واردر . ایشته دون کیشوته
یولوروز بریدر . فقط سرواتس شایته طرفداردر .
شایته برابر اوکلظم ایدیور . مسافارایه چوریور .
اما دون کیشوته نه هیچ آلدیریور . غایت اقی
تربیه کورمش ، اصیل ، کبار ، جوانرد برآدم کی
حرکت ایدیور . طولرلی هب ممتاز ، هب اغیر
باشلی ... سوک درجه نفسنه حاک ! آک یوکسک
خسارته معروض قالدینی زمان بیلله صوفی قالدینی
قایب بجمور . ایدمه آله او قدر مشغولک . بعضا
عزت نفسی بیلله اونونور . کت کیده شخشه
توجه ایدن تعرضلره پک آلدیرمغمه آیدیور .
بر سوفزاده : ... بن اسلا یاربار دکل . علی ،
ادبانی سوره ، عالمزه حرمت بسلرم . « دیور ،
اونجه حرک غامیسی : « دنیا لغمتلرنک آک برجمیسی
اولان صلی ، اسایشی انسانره ورمکدر . » اونجه
دنیاده آک یوکسک وظیفه مجارهدر . محاریرلر دنیاده
آک فایدلی بر وظیفه ی اجرا ایدیلردر . چونکه
غامیسی « صلح » سکون « اولان حرنی اولنری یاپار .
محاریرله عالمی غمابه ایتدیک زمان عاوینده ایکینی
بر ملوغاز . محاریرلی دهاا یوکسکه چیقاریر . عالم